

2020-06-09
Sid 1 (7)
Dnr 19KS260
Handläggare Martin Svaleryd

Kommunstyrelsen

Uppföljning av nämndernas internkontrollplaner 2019

Övergripande utvärdering av systemet för intern kontroll

I reglemente Intern kontroll av ekonomi och verksamhet, antaget av kommunfullmäktige 1999-05-31, står i § 6: Nämnd ska varje år anta en särskild plan för uppföljning av den interna kontrollen. I § 8 står: Nämnden ska löpande eller senast i samband med årsredovisningens upprättande, rapportera resultatet från uppföljningen av den interna kontrollen inom nämnden till kommunstyrelsen. Rapportering ska samtidigt ske till kommunens revisorer.

I § 9 står: Styrelsen ska med utgångspunkt från nämndernas uppföljningsrapporter utvärdera kommunens samlade system för intern kontroll, och i de fall förbättringar behövs, föranstalta om sådana. Styrelsen ska även informera sig om hur den interna kontrollen fungerar i de kommunala bolagen.

I separat ärende om kommunstyrelsens uppsiktsplikt av de kommunala bolagen redovisas bolagsstyrningsrapporter som berör flertalet av de kommunala bolagen. I dessa bolagsstyrningsrapporter och i bolagens årsredovisningar, revisionsberättelser och granskningsrapporter återfinns information om hur den interna kontrollen i de olika bolagen fungerar.

Styrning och stöd har i detta ärende sammanställt nämndernas uppföljning av internkontrollplaner för 2019. Nämndernas internkontrollrapporter för 2019 samt internkontrollplaner 2020 bifogas detta ärende.

Tabell.

Nämndernas internkontrollplaner 2019 och 2020 samt internkontrollrapport för 2019.

Nämnd	Dnr. Rapport 2019	Dnr. Plan 2019	Dnr. plan 2020
Kommunstyrelsen	20KS11	19KS178	20KS137
Samhällsbyggnadsnämnden	20SBN23	18SBN394	20SBN25
Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden	20AFN25	19AFN25	20AFN26
Kultur- och fritidsnämnden	19KFN193	18KFN213	20KFN15
Utbildningsnämnden	20UN29	18UN151	19UN175
Omvårdnadsnämnden	18ON399	18ON399	20ON99
Socialnämnden	20SON45	18SON135	20SON84
Överförmyndarnämnden	20ÖFN10	19ÖFN23	19ÖFN29
Valnämnden		-	-
Jävsnämnden		18JN22	20JN7
Gemensam nämnd för verksamhetsstöd	-	-	-

Det samlade intrycket

Alla nämnder utom Gemensam nämnd för verksamhetsstöd och jävsnämnden har upprättat Internkontrollrapporter för 2019, det vill säga rapportering av resultaten från kontrollerna i internkontrollplanen för 2019.

Nämnderna fick ramarna beslutade i december 2019 vilket även var första året med ny förvaltningsorganisation och delvis nya nämnder. Utöver det beslutades en ny styrmodell av kommunfullmäktige för år 2020. Dessa omständigheter har gjort att kommunstyrelsen har flyttat fram deadlines för internkontrollplanen 2020 till 28 februari 2020.

De flesta nämnder klarmarkerade sina internkontrollplaner i Stratsys inom angiven tid. Dock var överförmyndarnämnden och kommunstyrelsen några dagar sena och arbetsmarknads-och funktionsrättsnämnden var försenade med tre veckor. Gällande omvårdnadsnämnden och socialnämnden så återfinns internkontrollplanerna ej i Stratsys. De rapporterna återfinns i diariet.

Nämnderna har antagit internkontrollplan 2020 i nämnd inom angiven tid.

Det som har noterats är att det endast är kommunstyrelsen som har tagit med sektorns riskbedömning som beslutsunderlag avseende internkontrollplan 2020. Riskanalys tagen i nämnd har endast jävsnämnden gjort för 2020. Detta gör att de nämnder som inte tar del av sektorns riskbedömning kan missa information, eftersom det endast är risker som finns med i internkontrollplanen som nämnden då får ta del av.

Internkontrollplan för 2020 har inte tagits fram för valnämnden och Gemensam nämnd för verksamhetsstöd.

Resultatredovisningen i internkontrollrapporterna varierar mellan olika nämnder. Några nämnder beskriver tydligt kontroller, resultat och åtgärder medan andra har ottydliga beskrivningar eller saknar beskrivningar.

Det interna nätverket för internkontroll som startade under 2017 har pågått även under 2019. 2018 togs en mall för stickprovskontroller fram och en gemensam kontroll av inköp enligt avtal påbörjades tillsammans med inköpsenheten, detta för att samma risk ska kontrolleras på samma sätt i kommunen. För 2019 har kommunstyrelsen, kultur-och fritidsnämnden och samhällsbyggnadsnämnden med den kontrollen, övriga nämnder har det inte. Ytterligare utvecklingsarbete behövs för att beskriva och definiera intern kontroll jämfört med övriga kontroller i verksamheten samt få mer fokus på verksamhetens kvalitet, riskerna mot målen samt lagefterlevnad i relation till nuvarande fokus på finansiell kontroll.

Sammanfattning av nämndernas rapporter

Kommunstyrelsens rapportering för 2019 innehåller fem kontrollmoment. Av dessa har ett kontrollmoment inte utförts p.g.a. att informationen inte har varit fördelat sektorsvis och därmed inte har kunnat följas upp sektorsvis. Det gäller risken ” Fakturor betalas för sent”. Tre kontrollmoment har en mindre avvikelse och ett kontrollmoment har utan anmärkning. Mindre avvikelse finns avseende redovisning av representationskostnader, avseende att attestregler inte följs och att LOU inte efterlevs. Åtgärder för att förbättra hanteringen är identifierade och tydligt beskrivna i rapporten.

Samhällsbyggnadsnämndens rapportering 2019 innefattar 21 kontrollmoment varav fem är utan anmärkning, elva har en mindre avvikelse och tre har en större avvikelse. Det är två kontrollmoment som inte har utförts p.g.a. avsaknad av att statistik ej finns på rätt nivå.

De större avvikelserna avser riskerna att nämnden inte följer grönstrategin, risk för felaktig kontering och risk för brister i diarieföring och arkivering. Det har dock inte beskrivits några åtgärder för att hantera avvikelserna eller undvika dem framöver.

De mindre avvikelserna avser riskerna att riktlinjen för investeringsprocessen inte följs, att kompetent personal slutar, att beslut i olika ärenden inte samspelar, ingen attitydförändring avseende resandet, att målen för handläggningstider inte nås, att det som blir planerat inte genomförs, intäktsredovisning, exploateringsverksamhet, representation, dokumenthanteringsplan, samt jäv, mutor och bestickning. För några av riskerna har åtgärder redovisats men för flera av kontrollmomenten saknas beskrivning av åtgärd för hur avvikelser framöver ska undvikas.

Kultur- och Fritidsnämndens rapportering 2019 består av nio kontrollmoment, där en kontroll inte har utförts, fyra har en mindre avvikelse och fyra har ingen avvikelse. De mindre avvikelserna gäller ej genomförd introduktion för nyanställd, risk för att inköp inte sker på rätt sätt, risk för felaktigt utbetalda bidrag och dokumenthanteringsplan. För alla avvikelser utom en presenteras en redan vidtagen åtgärd eller ett planerat utvecklingsarbete.

Arbetsmarknads-och funktionsrättsnämndens rapportering 2019 består av sex kontrollmoment där ett kontrollmoment inte har utförts, avser risk för jävliknande situationer, det framgår dock inte varför eller om det finns någon planerad åtgärd för det. För de övriga fem kontrollmomenten finns inga avvikelser.

Omvårdnadsnämndens rapport för 2019 innehåller femkontrollmoment. Fyra kontroller har ingen avvikelse och en kontroll har inte genomförts, framgår dock inte varför. Avser risken för jävliknande situationer. Riskerna handlar om lång handläggningstid, risk för olika beslut med olika beslutsunderlag, risk för jävliknande situationer, felaktig hantering av klienters egna medel och felaktig bokföring.

I Socialnämndens rapportering 2019 har sex risker identifierats, varav fyra inte har någon avvikelse och två kontroller har inte genomförts. Riskerna handlar om lång handläggningstid, risk för olika beslut med olika beslutsunderlag, risk för jävliknande situationer, felaktig hantering av klienters egna medel och ökat behov av insatser enligt LVU och LVM. Otydlig information om vad kontrollmomenten avser och varför det inte är avvikelse eller ej kontrollerat.

Utbildningsnämndens rapport för 2019 innehåller 18 kontrollmoment. Tre kontroller är utan anmärkning, tio kontroller har en mindre avvikelse, tre har en större avvikelse, två kontroller har inte utförts. Större avvikelser finns avseende ökande klyftor mellan flickors och pojkars resultat, alla barn inte får de stöd de behöver och gamla verksamhetssystem lever inte upp till kraven i Dataskyddsförordningen. Inga åtgärder för att undvika avvikelser framöver finns rapporterade. För de kontrollmoment som har en mindre avvikelse finns de i de flesta fall en tydlig beskrivning av vilka åtgärder som vidtagits för att hantera orsakerna till avvikelsen.

Överförmyndarnämndens rapport 2019 har fyra kontrollmoment varav två kontroller gjorts utan anmärkning, två har en mindre avvikelse. För kontrollerna med mindre avvikelse är åtgärder beskrivna i rapporten.

Jävsnämndens rapport för 2019 har en risk och denna kontrollerades utan avvikelse.

Sammantaget så är informationen för nämndernas kontrollmoment knapphändig. Det är svårt att förstå vad kontrollmomenten består av för aktiviteter. Det har även noterats att vissa av de identifierade riskerna är otydliga. Exempelvis så har Kultur -och fritidsnämnden benämnt Dokumentanteringsplan som en risk men vad risken är framgår inte, Det framgår heller inte vad kontrollmomentet är. I och med det skulle det behövas att nämnderna, med hjälp av tjänstemännen, fokuserar på att arbeta tydligare med risker, och säkerställer att en riskanalysrapport antas i nämnden årligen.

Nämnderna är generellt duktiga på att beskriva hur kontrollmomenten är utförda och varför det blir avvikelser men det saknas ändå framåtriktade åtgärder för hur det ska bli bättre.

Iakttagelser kring nämndernas planer 2020

Kommunstyrelsen har tagit fram en plan som innehåller risker för efterlevnad av externa och interna regelverk. Inga risker finns upptagna gällande risker mot målen. Tre av fyra risker är kvar från 2019. En av dem har man höjt risknivån på.

Samhällsbyggnadsnämndens plan för 2020 innehåller risker inom de mål som är tillämpliga för nämnden samt finansiell rapportering och efterlevnad av externa och interna regelverk. Sex av 19 risker är kvar från 2019. De risker som finns kvar avser handläggningstider, riktlinjer för investeringsprocessen, attitydförändring avseende resandet, att inte Lagen om offentlig upphandling följs, representation och dokumenthanteringsplan. Utöver det har ytterligare åtta risker identifierats och planerats för kontroll.

Kultur & fritidsnämndens plan för 2020 innehåller elva risker varav fyra är kvarvarande från planen för 2019 från riskområdena finansiell rapportering och efterlevnad av interna och externa regelverk. Tre av de nya riskerna kopplar till de nya målen från kommunplanen som är tillämpbara för nämnden.

I Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämndens framgår inte vilka nya mål som riskerna kopplar till. Däremot har de kvar perspektivet Invånare och kunder trots att perspektiven har tagits bort i kommunplan. Riskerna för 2020 är alla nya risker, totalt sex risker, varav två avser finansiell rapportering.

Omvårdnadsnämnden plan för 2020 utgår från 2019 års risker. Fyra av totalt sex risker är kvar från 2019. Nämnden har antagit två nya risker avseende efterlevnad av externa och interna regelverk. Felaktiga betalda fakturor vid externt köp av verksamhet och uppföljning av privata utförare. Den risk som har tagits bort från 2019 är risk för felaktig bokföring vilken inte visade några avvikelser vid uppföljningen.

Socialnämnden har kvar fyra risker från 2019 års plan och fyra nya risker. Den risk som har tagits bort från 2019 års plan hade ingen avvikelser vid uppföljningen. Riskerna kopplar inte till något mål utan mot perspektivet Invånare och kunder trots att perspektiven tagits bort i kommunplan för 2020.

Av Utbildningsnämndens risker i plan 2020 så är tio av elva risker kvar från 2019 som nu är kopplade till de nya målen som är tillämpbara för Utbildningsnämnden. Den nya risken avser felaktiga elevprognoser inom området finansiell rapportering.

Den 18 maj 2020 gick det upp ett ärende i kommunfullmäktige ”Mål och riktlinjer för privata utförare” som är ett program som syftar till att ange hur kommunfullmäktiges mål och riktlinjer ska följas upp och hur allmänhetens insyn ska tillgodoses. Programmet har varit ute på remiss under våren och samtliga nämnder har ställt sig bakom programmet.

Det är endast arbetsmarknads-och funktionsrättsnämnden, socialnämnden och omvårdnadsnämnden som har det med i internkontrollplan 2020, vilket kan bero på att de övriga nämnderna inte har identifierat risker som bör omfattas av internkontrollplanen. Det som framgår är dock att i nämndernas riskanalys ska det framgå hur verksamheten säkerställer tillräcklig insyn, uppföljning och kontroll av privata utförare. Om nödvändigt identifieras risker som ska omfattas av internkontrollplan. Enligt kontroll av riskbedömningar i Stratsys så har Sektor Livsmiljöns nämnder med det i riskbedömningen, dessa har dock inte varit uppe i nämnd. Utbildningsnämnden och kommunstyrelsen har inte med det i sina riskbedömningar. Utbildningsnämnden har ett stort antal friskolor som inte betraktas som privata utförare, dock så vore det något att beakta i riskbedömningen. Exempelvis, vad händer om friskolor slår igen? Hur hanterar kommunen att olika skolor har olika betygsresultat?

Arbetet avseende Covid 19

Det är ingen nämnd som har tagit med någon risk kopplad till Covid-19 i sin internkontrollplan för 2020. Dock så har nämnderna inom Sektor välfärd framfört det på nämndsmötena där nämnderna har antagit internkontrollplanen 2020. Sektorn ser internkontrollplanen som ett levande dokument som kan komma att uppdateras med risker som är direkt kopplade till Covid-19. Riskerna som sektorn bedömer kan vara aktuella är kopplade till arbetslöshet, ökat försörjningsstöd och socialt utanförskap. Dock inte konkretiserat som någon aktuell risk än.

Beslutsunderlag

Nämndernas internkontrollrapporter 2019

Nämndernas internkontrollplaner 2020

Martin Svaleryd

Ekonomidirektör